

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Житомирської області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Житомирської області в II кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Житомирської області у II кварталі 2023 року свідчать, що на тлі відновлення енергосистеми, поступового поживлення внутрішнього попиту та зміцнення курсу гривні респонденти очікують зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування послабилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні** вперше з III кварталу 2021 року: баланс відповідей – 15.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 38.5%) (графік 1). У цілому по Україні баланс відповідей – 17.0%;
- **значне уповільнення зростання цін на споживчі товари та послуги:** 61.5% респондентів очікують, що інфляція перевищить 15.0% (у попередньому кварталі – 92.3%), у цілому по Україні – 53.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво, курс гривні до іноземних валют та доходи населення (вплив чинника значно посилюється) (графік 2);
- **девальвацію національної валюти нижчими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікують 69.2% (у I кварталі 2023 року – 84.6%). У цілому по Україні – 72.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 30.8% (одні з найвищих очікувань серед регіонів) (у попередньому кварталі – 25.0%) (таблиця). У цілому по Україні баланс відповідей – 9.6%;
- **уповільнення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 30.8% (у I кварталі 2023 року – 66.7%). У цілому по Україні баланс відповідей – 14.5%;
- **збільшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар **нижчими темпами:** баланси відповідей – 11.1% та 10.0% відповідно (у попередньому кварталі – 20.0% та 30.0% відповідно). У цілому по Україні – «мінус» 2.3% та 4.2% відповідно;
- **збільшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 7.7% як у попередньому кварталі (графік 4). У цілому по Україні очікується помірне скорочення кількості робітників: баланс відповідей – «мінус» 3.8%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства, нижчими темпами:** баланси відповідей – 92.3% та 69.2% відповідно (у I кварталі 2023 року – 100.0% та 92.3% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та енергоносії, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **сповільнення зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 84.6% та 53.8% відповідно (у попередньому кварталі – 92.3% та 76.9% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії, а також ціни на сировину та матеріали (графік 5).

Підприємства області і надалі очікують зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). **Частка респондентів області, які відповіли, що планують брати банківські кредити, зросла до 58.3%,** усі вони надають перевагу виключно кредитам у національній валюті. Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами та наявність інших джерел фінансування (вплив чинника посилюється порівняно з попереднім кварталом) (графік 9).

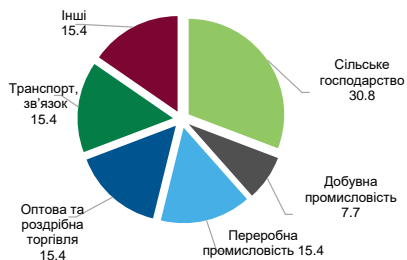
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

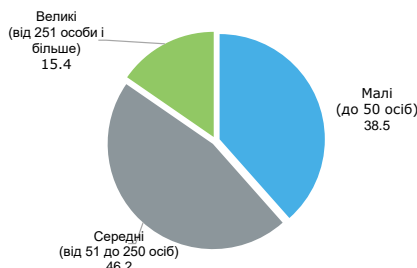
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 15.4% (як у попередньому кварталі) (графік 3). У цілому по Україні – «мінус» 11.1%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився і є нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 12.5% (у I кварталі 2023 року – 0.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 7.7% (у попередньому кварталі – 0.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

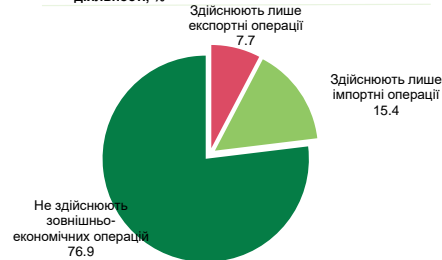
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

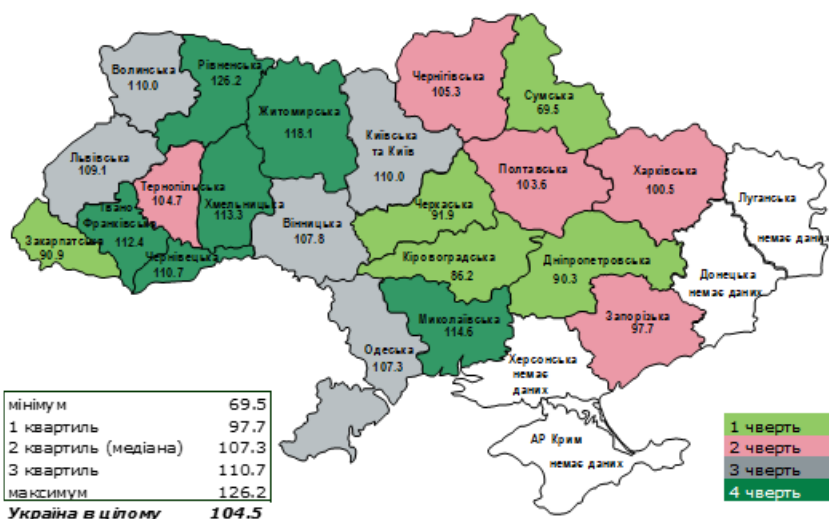

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 03–26 травня 2023 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

¹кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
²медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Житомирської області щодо ділової активності (за складовими)

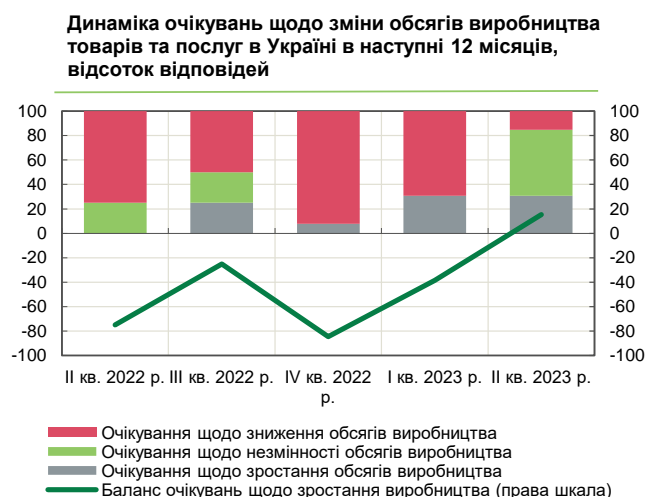
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-25.0	16.7	-15.4	25.0	30.8
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-9.1	50.0	15.4	66.7	30.8
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-28.6	0.0	-9.1	20.0	11.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-14.3	0.0	-9.1	30.0	10.0
кількості працівників	-33.3	8.3	7.7	7.7	7.7

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

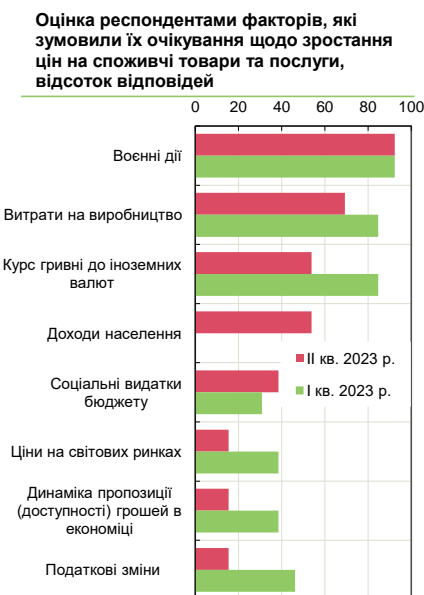
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань (ІДО) – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

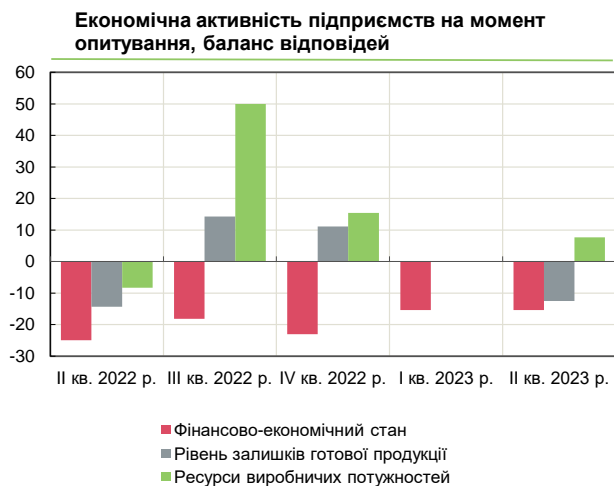
Графік 1

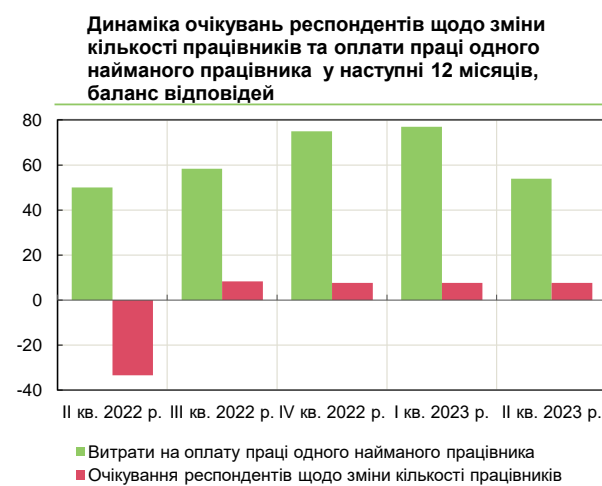
Графік 2

Графік 3

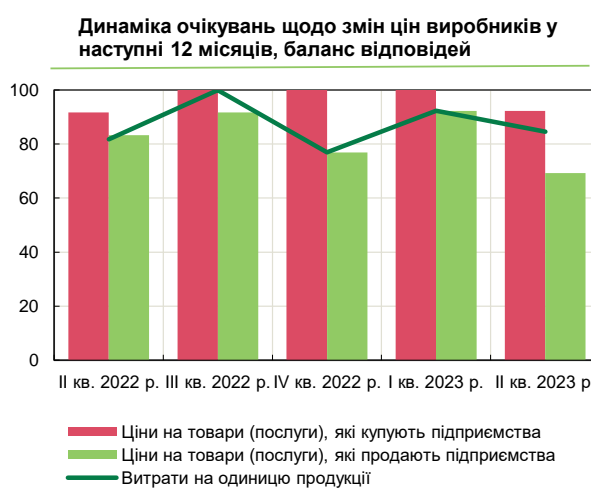
Графік 4

Графік 5

Графік 6

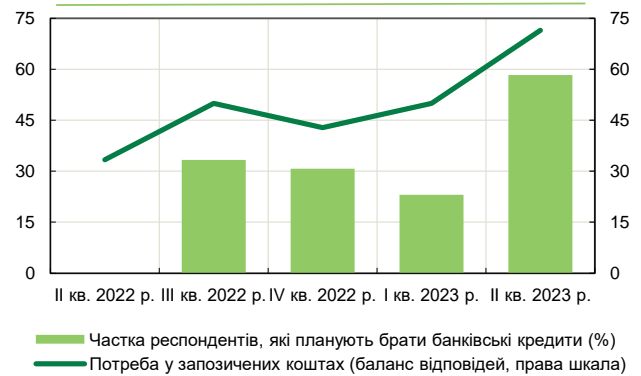
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

